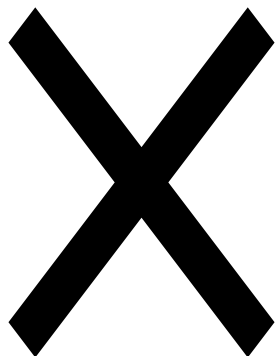

**SAVANTUL ROMÂN STEFAN C. HEPITES
FONDATORUL METEOROLOGIEI DIN ROMÂNIA**

(n. 5/17 februarie 1851 - Brăila - d. 15 septembrie 1922, Brăila) a fost fizician și meteorolog, membru titular (1902) și vicepreședinte (1910-1913 și 1919-1921) al Academiei Române. Discurs de recepție: Mijloacele de investigațiune ale meteorologiei (30 martie 1903).

Ștefan C. Hepiteș a absolvit cursurile secundare la Ploiești și București și, ulterior, pe cele ale Colegiului „Matei Basarab” din București (1861-1865). A urmat și a absolvit Școala Militară de ofițeri din București, ca șef de promoție, devenind sublocotenent de artilerie. Și-a continuat studiile la Școala Specială de Artilerie și Geniu și la Facultatea de Științe matematice și fizice. Participarea sa cu gradul de locotenent la Războiul de Independență (1877-1878) va fi moment de meditație pentru el în ceea ce privește alegerea carierei.

Pasionat de științe, va opta pentru o carieră în acest domeniu renunțând definitiv la cea militară. Alegerea avea să fie benefică pentru România prin contribuțiile pe care le va aduce ulterior Ștefan Hepiteș la îmbogățirea științei.

Activitatea sa se va concentra în domeniul meteorologiei și ingineriei.

A fost profesor de fizică la Școala de Artilerie, unde va publica (1882) primul curs de fizică generală în limba română, și profesor la Școala de Silvicultură. Predestinat să pună bazele meteorologiei ca știință, în 1878 a înființat la Brăila, orașul său natal, prima stație meteorologică din România, unde oră de oră s-au făcut observații atente asupra fenomenelor meteorologice.

Conștient că este nevoie de un sistem de rețele meteorologice la nivelul țării, pentru extinderea observațiilor, va mai înființa alte 12 stații similare, de-a lungul Dunării.

Apreciat pentru eforturile sale, în 1884 i s-a încredințat sarcina creării primei stații meteorologice (de ordinul I) la București, la Școala de Agricultură din Herăstrău. Ulterior, în 1883, stația va fi mutată la Filaret. Consecvent realizării rețelei de stații meteorologice, ca sistem integrat, a trecut la înființarea de stații meteorologice similare în țară.

Observațiile zilnice pe care le-a făcut l-au determinat să treacă la prevederea timpului și la întocmirea primelor hărți meteorologice zilnice. În urma observațiilor de pe teren a început și elaborarea unor lucrări de profil: „Chartele synoptice pentru prevederea timpului” (1884); „Instrucțiuni despre compunerea telegramelor meteorologice” (1885); „Observații meteorologice

făcute în București” (1885); „La prévision du temps” (1892); „La pluie au Roumanie” (1893); „Studii de meteorologie agricolă” (1900); „Seceta din România” (1906).

Aceste lucrări vor alcătui un amplu studiu de climatologie, concretizat în 23 de volume de Materiale pentru climatologia României (1894-1905). Diseminarea rezultatelor cercetărilor sale în domeniul meteorologiei s-a realizat prin intermediul „Analelor Institutului Meteorologic al României”. Astfel, între anii 1885 și 1903 va publica 19 volume, iar cea mai mare parte a conținutului acestora vor fi prezentate la diverse reuniuni științifice internaționale.

Unele dintre lucrările sale („Régime pluviométrique de Roumanie: Carte du régime pluviométrique de Roumanie 1/1 000 000”; „Album climatologique de Roumanie”) vor fi apreciate de către comunitatea științifică internațională și vor fi premiate cu medalia de argint la Expoziția internațională de la Paris. Preocupările sale vor aborda și alte domenii de pionierat ale științei prin înființarea primei stații seismologice la București (1892), precum și întocmirea, împreună cu I. Șt. Murat, a primei hărți magnetice a României. În 1893 a prezentat prima listă a cutremurelor de pământ, iar ulterior, a început să publice anual cataloagele seismice, urmate de studii anuale („Cutremurele de pământ în România în anul 1898”; „Materiale pentru seismologia României”) cărora li s-au adăugat registrul cutremurelor de pământ, publicat în „Analele Institutului Meteorologic”, titlul schimbat în 1902, în „Arhiva seismologică a României”.

Fabuloasa sa activitate științifică va cuprinde și alte preocupări care vizau determinarea și transmiterea orei exacte în România, ca și unele probleme de astronomie („Asupra cometelor și despre cometa Halley. O primă încercare asupra lucrărilor astronomice din România la finele sec. XIX; Schița istoriei asupra lucrărilor astronomice în România”). Gândirea sa din punct de vedere al abordării și analizei globale a fenomenelor tehnico-științifice l-au determinat pe Ștefan C. Hepiteș să creeze pe lângă Institutul Meteorologic din București o structură organizatorică destinată în special aplicării corecte a sistemului metric, denumită „Direcția serviciului, centrul de măsuri și greutate”.

În calitate de director al acestei „Direcții” a organizat un „serviciu metric”, iar în 1894 a adus în România cel dintâi prototip al metrului, confecționat la Lévres. Meritele sale au fost apreciate în țară și în străinătate prin acordarea de titluri și demnități științifice (membru al societății de Geografie din România, al Comitetului Internațional de Măsuri și Greutăți din Franța și al Comitetului Internațional de Meteorologie).

Ștefan C. Hepiteș s-a stins din viață la vârsta de 72 de ani, la 15 septembrie 1922, lăsând în urma sa realizări de excepție care le-au permis, ulterior, și altor cercetători români să le dezvolte.

Savantul român Ștefan C. Hepiteș a inițiat domenii ale științei și tehnicii realizând și infrastructura acestora.

Meritele sale deosebite au fost recunoscute și apreciate în țară și în străinătate, iar generațiile oamenilor de știință români și străini îi vor purta veșnică recunoștință.

Conf.univ.dr. GABRIEL I. NĂSTASE